

Обґрунтування
до проєкту постанови НКРЕКП
«Про застереження НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо недопущення надалі
невиконання рішень НКРЕКП»

Відповідно до постанови НКРЕКП від 25 жовтня 2023 року № 1955 «Про проведення позапланової виїзної перевірки НЕК «УКРЕНЕРГО», на підставі посвідчення про проведення перевірки від 26 жовтня 2023 року № 522 НКРЕКП здійснено позапланову виїзну перевірку дотримання ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (далі – НЕК «УКРЕНЕРГО», Товариство, Ліцензіат) (код ЄДРПОУ 00100227) вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії та Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з передачі електричної енергії (далі – Ліцензійні умови з передачі електричної енергії), затверджених постановою НКРЕКП від 09 листопада 2017 року № 1388 в частині виконання рішення НКРЕКП, а саме абзацу четвертого пункту 1 розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05 липня 2023 року № 181-р «Про усунення порушень НЕК «УКРЕНЕРГО» за період діяльності з 05 липня 2023 року по 30 жовтня 2023 року, за результатами якої складено Акт від 13 листопада 2023 року № 476 (далі – Акт № 476).

Товариство листом від 20 листопада 2023 року № 01/62402 (з додатками) та листом від 05 грудня 2023 року № 01/66666 (з додатками) надано до НКРЕКП пояснення та обґрунтування до Акту № 476, які опрацьовано.

Так, Актом № 476 встановлено та зафіксовано наступне:

№ п/п	Виявлене порушення	Суть порушення
1	абзацу четвертого пункту 1 розпорядження НКРЕКП від 05 липня 2023 року № 181-р	щодо зобов'язання НЕК «УКРЕНЕРГО» у строк до 31 липня 2023 року надати до НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області інформацію та підтвердні документи, в електронному вигляді з накладенням кваліфікованого електронного підпису керівника (власника) ліцензіата (або іншої уповноваженої особи) та/або кваліфікованої електронної печатки ліцензіата з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги», щодо автоматичного створення системою управління ринком пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у випадку відсутності поданих заявок/пропозицій постачальниками послуг з балансування.

Комісією з перевірки надано запит НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 30 жовтня 2023 року № 38/437-23, в якому зазначено, що НЕК «УКРЕНЕРГО» не надіслав до НКРЕКП затверджуючі документи щодо виконання рішення НКРЕКП.

НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 30 жовтня 2023 року № 38/437-23, в якому зазначено, що НЕК «УКРЕНЕРГО» не надіслав до НКРЕКП затверджуючі документи щодо виконання рішення НКРЕКП.
КЕП: Зеленюк Я. М.
3FAA9288358EC00304000000E5901E00C621B600

виконання вимог абзацу четвертого пункту 1 розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05 липня 2023 року № 181-р «Про усунення порушень НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо зобов'язання НЕК «УКРЕНЕРГО» у строк до 31 липня 2023 року надати до НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області інформацію та підтвердні документи, в електронному вигляді з накладенням кваліфікованого електронного підпису керівника (власника) ліцензіата (або іншої уповноваженої особи) та/або кваліфікованої електронної печатки ліцензіата з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги», щодо автоматичного створення системою управління ринком пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у випадку відсутності поданих заявок/пропозицій постачальниками послуг з балансування.

НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 01 листопада 2023 року № 01/58020, на запит комісії з перевірки від 30 жовтня 2023 року № 38/437-23 (вх. Товариства 31.10.2023 № 78635/01) надала пояснення (мовою документа): «...За приписами пункту 2.12. Порядку контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов, затвердженого постановою НКРЕКП від 14.06.2018 № 428, у разі якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів допускають неоднозначне (множинне) трактування прав і обов'язків ліцензіатів або повноважень НКРЕКП, така норма трактується в інтересах ліцензіата.

Вищезазначене розпорядження не містить чіткого переліку дій та заходів, які мають бути вжиті НЕК «Укренерго», а лише передбачає надання відповідної інформації щодо автоматичного створення системою управління ринком пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у випадку відсутності поданих заявок/пропозицій постачальниками послуг з балансування.

На виконання наведеної вимоги НЕК «Укренерго» листом від 17.07.2023 № 01/34620 (вх.№ НКРЕКП № 16155/1-23 від 25.07.2023) надано інформацію щодо автоматичного створення системою управління ринком пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у випадку відсутності поданих заявок/пропозицій постачальниками послуг з балансування, а також направлено підтвердні документи щодо інформації, зазначеної в листі НЕК «Укренерго» листом від 17.07.2023 №01/34620.

В листі від 17.07.2023 № 01/34620 надано інформацію аргументованих пояснень, що реалізація в СУР функції створення автоматичних заявок може спричинити негативні фінансові наслідки для ППБ та суперечить чинному законодавству, а також прохання до Регулятора розглянути пропозицію щодо виключення з Правил ринку п.4.13.2., яким передбачено створення автоматичних заявок. Також до листа було прикладено архіви із попередніми зверненнями НЕК «Укренерго» до НКРЕКП з аналогічним проханням та аргументами.

При цьому в листі від 17.07.2023 № 01/34620 зазначено, що в іншому випадку, для реалізації функції автоматичних заявок потребує доопрацювання п.4.13.2. Правил ринку...».

Комісія з перевірки зазначає, НЕК «УКРЕНЕРГО» листами від 01 листопада 2023 року № 01/58020 та 07 листопада 2023 року №01/59267 надала інформацію щодо виконання вимог Розпорядження №181-р та, відповідно, не надала підтвердження щодо виконання вимог абзацу четвертого пункту 1 розпорядження НКРЕКП від 05 липня 2023 року № 181-р «Про усунення порушень НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо зобов'язання

НЕК «УКРЕНЕРГО» у строк до 31 липня 2023 року надати до НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області інформацію та підтвердні документи, в електронному вигляді з накладенням кваліфікованого електронного підпису керівника (власника) ліцензіата (або іншої уповноваженої особи) та/або кваліфікованої електронної печатки ліцензіата з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги», щодо автоматичного створення системою управління ринком пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у випадку відсутності поданих заявок/пропозицій постачальниками послуг з балансування.

Згідно пояснень Ліцензіата, наданих листом від 05 грудня 2023 року № 01/66666 (з додатками) (мовою документа): «...Водночас Секретаріат Енергетичного співтовариства (Далі — Секретаріат) листом від 01.12.2023 надав роз'яснення щодо відповідності положень глави 4.13. Правил ринку принципам та нормам європейського законодавства. Зокрема Секретаріат підкреслює, що ці положення не відповідають Регламенту (ЄС) 2017/2195, який встановлює основні правила балансування на європейському електроенергетичному ринку, оскільки глава 4.13. Правил ринку перекладає на ОСП відповідальність ППБ виконувати зобов'язання надавати балансуєчу енергію у випадках, коли вони зобов'язалися зробити це, але не виконали свого зобов'язання.

Так в листі Секретаріату зазначено, що ст. 6(1b) Регламенту (ЄС) 2019/943, яким регулюються принципи функціонування внутрішніх ринків електроенергії країн ЄС, визначає, що балансуєчі ринки, включаючи процеси попередньої кваліфікації, зокрема, повинні бути організовані таким чином, щоб гарантувати, що послуги визначаються прозорим і технологічно нейтральним способом і закуповуються прозорим, ринковим способом. Стаття 6(2) визначає, що ціна балансуєчої енергії не повинна бути визначена заздалегідь у договорах на балансуєчу потужність. Процеси закупівель мають бути прозорими відповідно до статті 40(4) Директиви (ЄС) 2019/944, водночас захищаючи конфіденційність комерційно чутливої інформації.

Зокрема, стаття 6(8) Регламенту (ЄС) 2019/943 передбачає, що закупівля балансуєчої потужності виконується ОСП та може полегшуватися на регіональному рівні з обмеженим резервуванням міждержавної потужності. Закупівля балансуєчої потужності має бути ринковою та організованою у недискримінаційний спосіб між учасниками ринку в процесі проходження попередньої кваліфікації.

Згідно зі статтею 16(4) EВ GL, кожен ППБ з договором на балансуєчу потужність повинен надати відповідному ОСП свої заявки на балансуєчу потужність, що відповідають обсягу, продуктам та іншим вимогам, викладеним у договорі на балансуєчу потужність, і має право на оновлення своїх заявок на балансуєчу потужність до моменту закриття воріт процесу закупівлі. Балансуєча потужність визначена в статті 2(13) Регламенту (ЄС) 2019/943 як «обсяг потужності, який ППБ погодився мати та щодо якого ППБ погодився подати заявки на відповідний обсяг балансуєчої енергії оператору системи передачі на термін дії договору».

Виходячи з вищезазначеного, Пакет інтеграції електроенергії вимагає укладення договору між ОСП та ППБ та зобов'язує ППБ, які мають договір на балансуєчу потужність, подавати заявки на відповідні обсяги балансуєчої енергії. **Правові акти Енергетичного Співтовариства не вимагають від ОСП автоматично генерувати пропозиції щодо балансування енергії у випадку, якщо ППБ не можуть цього зробити.** Крім того, закупівля послуг має відбуватися прозоро та технологічно нейтрально, а ціна не повинна бути визначена заздалегідь.

Також Секретаріат підкреслює, що йому **не відомо про існування будь-якого положення в законодавстві ЄС**, на основі якого можна було б вивести таку автоматичну генерацію заявок, або про використання такої практики в системі самостійної диспетчеризації.

Таким чином, враховуючи наведену інформацію та інформацію надану листами НЕК «Укренерго» від 20.11.2023 № 01/62402 та від 28.11.2023 №01/64805, вбачається неможливість виконання вимог розпорядження НКРЕКП від 05.07.2023 № 181-р щодо надання у строк до 31 липня 2023 року до НКРЕКП та Управління НКРЕКП у м. Києві та Київській області: інформацію та підтвердні документи, в електронному вигляді з накладенням кваліфікованого електронного підпису керівника (власника) ліцензіата (або іншої уповноваженої особи) та/або кваліфікованої електронної печатки ліцензіата з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги», щодо автоматичного створення системою управління ринком пропозицій на балансуєчу електричну енергію, у випадку відсутності поданих заявок/пропозицій постачальниками послуг з балансування.».

Департамент ліцензійного контролю зазначає, що згідно підпункту 1 пункту 2.2.13 глави 2.2 розділу II Порядку (методики) **визначення розміру штрафів**, які накладаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 29.09.2023 № 1800 (далі – Порядок (методика)), НКРЕКП **припиняє розрахунок розміру штрафу та застосовує інші види санкцій**, передбачені чинним законодавством, за наявності однієї умови, а саме, що сума оцінки серйозності та характеру порушення, розрахована відповідно до пункту 2.2.12 цієї глави, **не перевищує 12**.

Отже, при розрахунку розміру штрафу згідно **Порядку (методики)**, в частині виконання рішення НКРЕКП, а саме абзацу четвертого пункту 1 розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 05 липня тому припиняється розрахунок розміру штрафу та **Департамент ліцензійного контролю пропонує застосувати санкцію у вигляді застереження**.

З огляду на зазначене, пропонуємо прийняти постанову, якою Застерегти ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) щодо недопущення надалі невиконання рішень НКРЕКП.

**Директор Департаменту
ліцензійного контролю**

Ярослав ЗЕЛЕНЮК

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про застереження
НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо
недопущення надалі
невиконання рішень
НКРЕКП

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, у результаті розгляду __ грудня 2023 року на засіданні, яке проводилось у формі відкритого слухання, Акта позапланової виїзної перевірки від 13 листопада 2023 року № 476, проведеної на підставі постанови НКРЕКП від 25 жовтня 2023 року № 1955 «Про проведення позапланової виїзної перевірки НЕК «УКРЕНЕРГО» та посвідчення на проведення позапланової виїзної перевірки від 26 жовтня 2023 року № 522, встановлено, що ПРИВАТНИМ АКЦІОНЕРНИМ ТОВАРИСТВОМ «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) не виконано вимоги розпорядження НКРЕКП від 05 липня 2023 року № 181-р «Про усунення порушень НЕК «УКРЕНЕРГО».

Відповідно до статей 17, 19 та 22 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

Застерегти ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «НАЦІОНАЛЬНА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «УКРЕНЕРГО» (код ЄДРПОУ 00100227) щодо недопущення надалі невиконання рішень НКРЕКП.

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ